

Identifikace osob podle vnějších znaků představuje historicky nejstarší metodu identifikace osob, s níž se setkáváme na počátku dějin kriminalistiky samotné. Mohlo by se tedy zdát, že jde o metodu dopodrobna prozkoumanou, pochopenou a zpracovanou, v níž nelze již nic zásadního objevit. I přes svou dlouhotrvající existenci si však tento obor uhájil své místo na poli kriminalistiky a jistě jej lze i nadále zdokonalovat a nalézat nové způsoby jeho využití.

I když rozvoj identifikace osob podle vnějších znaků nebyl možná natolik rychlý, jak bylo pozorováno v některých jiných modernějších kriminalistických odvětvích, nelze říci, že by se nijak neprojevil. Je pochopitelné, že tato metoda doznala v průběhu let řady změn, zejména pokud jde o různé způsoby sestavování portrétů osob, kde se ve stále větší míře uplatňuje výpočetní technika, avšak základní podstata zůstala zachována.

V současné době se lze v odborných kruzích setkat s názorem, že pojem identifikace osob podle vnějších znaků je třeba chápat v širším slova smyslu a kromě portrétní identifikace do ní zahrnout např. též daktyloskopii. Ve starší literatuře však převládá pojetí užší, které mezi vnější znaky otisky prstů neřadí a zmíněným termínem rozumí pouze portrétní identifikaci. Toto původní vymezení odpovídá i mému pohledu na věc, a proto bude-li v dalším textu použit pojem „identifikace osob podle vnějších znaků“, je jím myšlena identifikace portrétní.

Mým záměrem je zvolené téma diplomové práce pojmout co nejkomplexněji a přiblížit podstatu identifikace osob podle vnějších znaků tak, aby si čtenář mohl po přečtení následujících stránek učinit ucelený pohled na tento obor kriminalistické techniky.

Způsob členění práce odpovídá obvyklému postupu od vysvětlení pojmu a významu daného oboru, přes pojednání o jeho historii a teoretických předpokladech, k vlastní podstatě metody. Práce je rozdělena do osmi kapitol. Po úvodní části definující pojem a význam portrétní identifikace se věnuji zakotvení řešené problematiky v našem platném právním řádu a jejím historickým kořenům. V historickém výkladu se přitom zaměřím především na jednu z klíčových osobností světové kriminalistiky – Alphonse Bertillona. V následující kapitole se již zabývám podstatou metody, tj. pojmem vnějších znaků osoby (včetně zvláštních znamení) a jejich rozdělením podle různých hledisek. Dále rozebírám oba existující způsoby popisování osob, tedy popis laický a popis úřední, přičemž úřední popis osoby je vzhledem ke svému významu pro kriminalistickou praxi

pojat poněkud podrobněji. Pokračuji kapitolou o jednotlivých více či méně používaných metodách sestavování portrétu osoby, kde se snažím respektovat chronologii od nejstarších technik až po současné trendy a nastínit tak cestu, jíž se vývoj v průběhu let ubíral. Přestože každou z metod popisuji samostatně, snažím se zároveň zachytit vzájemný vztah mezi nimi - rozdíly, společné rysy, uplatnění v praxi. Pokouším se též shrnout jejich hlavní výhody a nevýhody. Na závěr této poměrně rozsáhlé kapitoly se stručně zmíním o metodě plastické, která se sice používá velmi sporadicky, ale pro úplnost výkladu považuji za vhodné ji zařadit. Následující část práce se zabývá využitím fotografie při identifikaci osob podle vnějších znaků a poslední kapitola je věnována změnám některých portrétních prvků, k nimž u člověka vlivem působení času dochází.

Závěr bude patřit kromě krátkého shrnutí získaných poznatků zejména zhodnocení dnešní situace v oblasti portrétní identifikace a nejmodernějším trendům zkoumaného oboru. Konkrétně půjde o zamyšlení se nad využitím metody identifikace osob podle vzhledu, struktury a barevnosti oční duhovky, již pokládám za velmi zajímavou a do budoucna využitelnou i mimo sféru kriminalistiky.

K doplnění slovního výkladu jsem na konec práce zařadila obrazový materiál.